

СЕКЦІЯ 2 «ОБЛІК ТА ФІНАНСИ»

Юлія МРОЗІЦЬКА
науковий керівник
к.е.н., доц. Рудейчук С.В.
ІФННІМ THEY

ПОДАТКОВА ПОЛІТИКА ЄС: ПОРІВНЯЛЬНІ АСПЕКТИ

На початковому етапі свого функціонування податкова система України спричинила кризові явища у механізмі розподілу фінансових ресурсів мільйонів громадян на користь держави. Тому вона сформувала чіткий стереотип несправедливості, який трансформувався в досить розвинений інститут приховування доходів. У цій ситуації податкове законодавство довело свою неадекватність в пошуку оптимального відношення податкових пільг, які б враховували складну соціально-економічну ситуацію в країні на фоні кризових явищ у всіх сферах суспільного життя. На відміну від вітчизняних реалій зовсім інший підхід до платників податків із доходів фізичних осіб в іноземних державах, де стан демократії та суспільні норми в значній мірі мають вплив на побудову та функціонування фіскальної політики. Ця політика передусім спрямована на вирішення соціальних питань та економічну мотивацію домогосподарств, а вже потім на забезпечення уряду фінансовими ресурсами.[1.с.24]

За сукупністю даних двох рейтингів, однією з найбільш обтяжливих у плані оподаткування країн у світі є Угорщина - там найвищий на планеті рівень ПДВ (поряд з Данією і Швецією) - 25%, і крім того, Угорщина розташувалася на другому місці по тяжкості оподаткування для громадян - у середньому 52,6% зароблених грошей середньостатистичний працюючий угорець віддає державі як податки і соціальних зборів.[2. с.50] За цим показником вище Угорщини в списку стоїть тільки Бельгія - там середній працівник платить державі близько 55,6% зароблених коштів. Даний відсоток включає в себе такі податки:

- податок на додану вартість-ставка 21% - податок на прибуток – ставка 16% з 2008;
- місцевий індустріальний податок – основна ставка 2%;
- внески до фондів охорони здоров'я, пенсійного забезпечення та інші соціальні фонди.

На третьому місці - Німеччина - 50,7%. У всіх інших країнах рівень тяжкості податкового тягаря для громадянина - нижче рівня в 50%. Високий рівень податкових поборів з боку держави (вище 40%) спостерігається також у Швеції, Франції, Італії, Фінляндії, Австрії, Данії, Туреччини, Чехії, Польщі, Нідерландах і Словаччині (місця з 4 по 14 відповідно).

За всіма видами основних податків (ПДВ, податок з корпоративного прибутку, податок з доходів громадян, обов'язкові збори соціального

страхування) навантаження в Україні є вищим або на рівні середнього за країнами Європейського Союзу. Так, ставка ПДВ в Україні - 20%, в ЄС - 19,4%; податок з прибутку - відповідно 18% і 27,4%; соціальні внески підприємств - 39,0% і 24,7%. Тільки за рівнем акцизних зборів, які є найефективнішими регулюючими податками, середні ставки в Україні (2,1% до ВВП) є нижчими, ніж в країнах ЄС (3,1%).

А ось один з найнижчих рівнів з даного показника спостерігається в Японії та Австралії - 26 і 27 місяця. Там держава забирає з кишені платника податків лише близько 24,2% і 23,1% від заробленого ними. При цьому рівень життя та соціального захисту у цих країнах у різних аспектах не нижче, а то й вище, ніж у державах-лідерах списку. Ряд аналітиків роблять на цій основі висновок, що не так важливо, скільки забирати у громадян на загальнодержавні потреби, а важливо те, наскільки ефективно ці кошти розподіляються.[3. с.32]

Найнижчий рівень втручання «руки держави» в особі податківців у гаманці громадян спостерігається в Мексиці - там влада забирає у вигляді податків приблизно 15,6% від заробленого середнім мексиканцем.

В ряді найбільш розвинених систем індивідуального прибуткового податку з широкою системою податкових вирахувань діє в Нідерландах. У цій країні існує п'ять видів податкових відрахувань, що залежать від віку, кількості дітей, доходу батьків і відрізняються сумою, на яку дозволено зменшувати оподатковуваний дохід (в євро на одну дитину)[3, 53].

Ставка ПДВ у розмірі від 15% до 20% є найпоширенішою у світі - вона застосовується не менш ніж в 82 країнах планети. Одна з найнижчих ставок податку - в Японії (5%), правда там він застосовується у вигляді так званого податку на споживання (ConsumptionTax).[2. с.11]

Наприклад, в Австралії функціонує п'ять ставок податку. Люди, чий доходи за рік менше 6000 доларів, звільняються від оподаткування. Громадяни ж, доходи яких перевищують 180 тисяч доларів, 45% свого доходу віддають до державного бюджету. У Канаді не оподатковуються доходи розміром до 10 382 доларів. А ось ті, хто отримав більше 128 тисяч, зобов'язані сплатити 29% свого заробітку в казну. Ставки федерального податку в США складаються з шести рівнів і також залежать від сімейного статусу особи. Найменшу частину свого доходу (10%) віддають ті, хто отримує за рік до 8375 доларів. Якщо ж мова йде про громадян, які перебувають у шлюбі, то сума зростає вдвічі.

Великобританії існують такі ставки податку на доходи фізичних осіб: мінімальна (0%, для річного доходу до 2440 ф.ст.), базова (20%, 2440 - 37400 ф.ст.), максимальна (40%, понад 37 400 ф. ст.) А з квітня 2010 року у зв'язку з фінансовою кризою і необхідністю збільшення суми податкових надходжень, було введено ставку податку в розмірі 50% для доходів, що перевищують за рік 150 тис. ф. ст.

Навіть у Китаї бідні верстви населення, а також жителі сільської місцевості звільнені від сплати податку з доходів. Так, мінімальний неоподатковуваний мінімум в цій азіатській країні складає 3000 юанів (456 доларів).[4. с.28]

Проаналізувавши деякі індекси якості людського життя можна зробити висновок, що відсоток сплачуваних податків не завжди відповідає очікуваному рівні благ, які отримує населення і залежить від багатьох факторів.

Таблиця 1
Порівняння взаємозалежності рівня податків і рівня індексів якості людського життя

Країна	% сплачуваних податків	Індекс людського розвитку (1)	Індекс освіти (1)	Індекс щастя (100)	Індекс якості життя (10)
Норвегія	47,8	0,955	0,989	40,4	8,051
Угорщина	52,6	0,831	0,960	38,9	7,615
Швеція	28-59	0,916	0,974	40,0	6,534
Мексика	15,6	0,775	0,879	55,6	7,937
Україна	36-55	0,740	0,956	38,1	6,768
Німеччина	45	0,920	0,954	48,1	7,048
Данія	37-60	0,901	0,993	35,5	7,797

Тобто, іноземні системи оподаткування спрямовані на формування кінцевого доходу домогосподарств таким чином, щоб кожна фізична особа мала в користуванні після оподаткування дохід, достатній для фінансування всіх необхідних витрат на задоволення своїх потреб.

Отже, реалізація на практиці іноземного досвіду має на меті сприяти якнайшвидшому переходу до нової сталої та дієвої системи оподаткування, яка ґрунтуватиметься на всебічному поєднанні найкращих передових методів та запозичених позитивних елементів із досвіду податкових систем зарубіжних країн, що дало б поштовх до посилення соціальної складової системи оподаткування.

Список використаних джерел:

1. Демиденко Л.М. *Оподаткування доходів громадян // Фінанси України. – 2007. - №9.*
2. Литвиненко Я.В., Якушик І.Д. *Податкові системи зарубіжних країн. – К: МАУП, 2012. – С. 67.*
3. Рохманійко Т. С. *Податкова система. – Хмельницький.: ХНУ, 2013. – С. 46-95.*
4. Філон І.В., Олійник О.В. *Податкова система: Навчальний посібник. – К: Центр навчальної літератури, 2011. – С. 69.*